

Omgevingswet

GGD Amsterdam zit vooraan bij invoering Omgevingswet

Sturen op gezondheid is één van de dragende principes bij de invoering van de Omgevingswet in de regio Amsterdam Amstelland. De GGD is daar al volop mee bezig. 'Bij elk plan, elke tafel die belangrijk is, zitten we vooraan en zoeken we samen met de gemeente naar de optimale oplossingen', vertelt Fred Woudenberg, hoofd leefomgeving van de GGD Amsterdam.

Wat is de Amsterdams aanpak om integraal gezondheid onderdeel te maken van het ruimtelijk beleid?

Als er een bouwplan voorligt geven we adviezen alsof de Omgevingswet nu al van kracht is. Een voorbeeld is het plan Haven-Stad Amsterdam. Dat betreft de bouw van 40 tot 70 duizend woningen in een groot gebied ten (noord)westen van het centrum. Daarvoor is een Milieu Effect Rapportage (MER) gemaakt waarin onze adviezen over gezondheid zijn opgenomen. Dat komt er concreet op neer dat je straks in de speeltuinen en op de sportvelden niet mag roken. In een zone rond 250 meter van schoolgebouwen mag geen fast-food worden verkocht. Verder krijgen fietsers en voetgangers het primaat in de nieuwe wijk, auto's zijn te gast. Het plan Haven-Stad is een experiment voor de invoering van de Omgevingswet. GGD-medewerkers hebben er volop invloed op uitgeoefend. Ze redeneren vanuit de vraagstukken die de gezondheid het

meest beïnvloeden: bewegen, roken, voeding, alcohol en ontspanning, afgekort spreken we van BRAVO.

Hoe doet de GGD dat?

Op twee manieren. Door aan te sluiten bij alle overlegstructuren die worden opgezet om de Omgevingswet in te voeren, van het hoogste niveau tot de uitvoering. Wordt er ergens een pilot gedaan, dan zitten we erbij. We merken dat dit meer capaciteit vraagt dan beschikbaar is, daarom gaan we binnenkort uitbreiden. Nu werken we er met tien mensen aan, daar komen vier of vijf fte bij. Het andere spoor is dat we zo concreet en duidelijk mogelijk beschrijven wat er nodig is om Amsterdam gezond te maken. We formuleren kernwaarden en beleid om ze waar te maken. De gemeente is zeer ontvankelijk voor onze input, de samenwerking is plezierig en haast vanzelfsprekend.

Hoe is het gelukt om de GGD zo vooraan te positioneren?

Doordat er in onze organisatie jaren geleden al mensen waren die vonden dat de gebouwde omgeving en gezondheid veel met elkaar te maken hebben. Zij hebben zich afgevraagd hoe ze de gebouwde omgeving konden beïnvloeden. De Omgevingswet veranderde het speelveld, het was een bedreiging en

een kans. Bij een integrale afweging zijn economie, bouwen en infrastructuur beeldbepalend voor de agenda, die sectoren zijn in veel gemeenten traditioneel machtiger dan die van de gezondheid. Daarom kan integraal afwegen ook wel eens slecht aflopen voor de gezondheidsagenda. Juist daarom zijn mensen van onze organisatie zich ook landelijk flink gaan roeren. De vakgroep Milieu en Gezondheid van GGD GHOR Nederland heeft kernwaarden opgesteld. Dat was nodig juist omdat in de Omgevingswet minder normen zijn opgenomen en er meer lokale afwegingsruimte komt.

Hoe gaan jullie nu verder op de ingeslagen weg?

We werken door aan de lokale invulling onder de noemer Gezond 020 en we zorgen dat we er bij alle plannen vanaf het begin bij zitten. Dat is een flinke opgave in zo'n grote ambtelijke organisatie als Amsterdam, maar we zijn overal welkom. Het uitgangspunt van een gezonde stad wordt breed gedragen, ook bij de gemeente. Een voorbeeld is de discussie over voeding. De voedingsomgeving is van grote invloed op wat mensen eten. Te veel fastfood is niet gezond, daarom wil je niet te veel verkooppunten, al helemaal niet in de buurt van scholen. Uit de economische hoek is er juist een beweging naar steeds meer verkooppunten. Dat is niet per definitie fout, maar je moet de discussie op voorhand voeren. Wat is je ambitie? Wat voor stad wil je zijn? Je wilt niet dat eenzijdig aanbod van fastfood de stad overspoelt. Je moet goed kijken of je voldoende instrumenten hebt het te kunnen tegenhouden. Waarbij van belang is hoe je dat doet en of het stand houdt bij de rechter. Daar vragen wij aandacht voor, en die aandacht krijgen we ook vanuit de gemeente. Ik vind dat nog meer kan worden nagedacht over hoe je dromen tot werkelijkheid maakt. Het gaat erom ambities uit de

omgevingsvisie in het uiteindelijke plan te laten terechtkomen. Kijk naar het voorbeeld van Haven-Stad. Het feit dat de fastfoodregel in de MER is opgenomen is prachtig, maar betekent nog niet dat het geregeld is. Het moet juridisch kloppen, en om het doel te bereiken, moet je handhaven. Verder zijn maatregelen nodig om het bewustzijn te vergroten, dat kinderen en hun ouders worden gestimuleerd om gezond te eten.

Wat kost jullie aanpak?

Het kost ambtelijke capaciteit, sowieso kost de Omgevingswet de gemeente Amsterdam veel geld. Bij de GGD gaat het om 4 tot 5 fte capaciteit, circa een half miljoen euro per jaar.

Wat levert het op?

Dat de bevolking in de nieuwe gebieden gezonder wordt. Qua bewegen gebeurt het al, er worden fietspaden, voetpaden en speelplekken aangelegd. We beïnvloeden rookgedrag en voedingspatronen. Als dat lukt, worden mensen gezonder, wat leed en maatschappelijke kosten bespaart. Waarschijnlijk meer dan dat wij geïnvesteerd hebben. Maar dat is lastig te verdisconteren, de partijen die daarbij winnen zijn niet dezelfde als de partij die investeert. Wat het ook oplevert is een breder draagvlak voor sturen op gezondheid, dat onderwerp wordt steeds meer top of mind bij de gemeente.

Meer informatie

- Contact: Fred Woudenberg fwoudenberg@ggd.amsterdam.nl
- [Van Normen naar Waarden](#) (kernwaarden GGD GHOR, pdf juli 2017)

Januari 2018